

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ

TARKKAILUOSASTO

Helsingissä

toukokuun 12 p:nä 1945

Kiertokirje N:o 181

Säännöstelyn alaisten tarvikkeiden kuljetusta koskevat määräykset.

Säännöstelyn alaisten tarvikkeiden kuljetuksesta on annettu määräyksiä seuraavissa säännöstelypäätöksissä:

1. Valtioneuvoston yleisistä kansanhuoltoa koskevista säännöstelymääräyksistä 24. 4. 1942 antaman päätöksen 42 ja 43 §:ssä;

2. Valtioneuvoston lihan säännöstelystä 6. 5. 1943 antaman päätöksen 31 ja 32 §:ssä;

3. Valtioneuvoston maidon ja ravintorasvojen säännöstelystä 26. 11. 1942 antaman päätöksen 36 §:ssä;

4. Valtioneuvoston rasva-aineiden säännöstelystä 28. 5. 1942 antaman päätöksen 17 ja 18 §:ssä;

5. Kansanhuoltoministeriön suolakalan kuljetuksesta eräillä alueilla 26. 11. 1942 antamassa päätöksessä;

6. Valtioneuvoston marjojen kaupan ja kuljetuksen säännöstelystä 1. 7. 1943 antaman päätöksen 4 §:ssä, verrattuna kansanhuoltoministeriön samanä päivänä antamaan päätökseen, kuten se on 15. 10. 1943 annetussa kansanhuoltoministeriön päätöksessä;

7. Kansanhuoltoministeriön perunan kuljetuksen säännöstelystä 13. 10. 1944 antamassa päätöksessä.

Tarvikkeiden kuljetusten säännöstely jakautuu toiselta puolen kaikkia säännös-

teltyjä tarvikkeita koskevaan yleiseen kuljetussäännöstelyyn ja toiselta puolen eläinten, lihan, lihajalosteiden, ravinto- ja muiden rasvojen, suolakalan, marjojen ja perunan kuljettamista koskevaan täydelliseen kuljetussäännöstelyyn, joka rakentuu n.s. kuljetuslupajärjestelmän pohjalle.

Yleinen kuljetussäännöstely, joka kohdistuu kaikkiin säännöstelyn alaisiin tarvikkeisiin, sisältää vain kuljetusta koskevan selvitysentekovelvollisuuden. Sen, joka kuljettaa säännösteltyjä tarvikkeita tulee vaadittaessa esittää poliisiviranomaisille tai muulle tarkastuksen suorittamiseen oikeutetulle selvitys tavaran lähettäjistä ja vastaanottajasta sekä lähettyksen sisällyksestä ja kuljetuksen tarkoituksesta. Jos säännösteltyjä tarvikkeita annetaan kuljetettavaksi postitse tai yleiseen kulkuneuvoon, on rahtikirjaan tai muuhun kuljetusta koskevaan asiakirjaan taikka tavaran päällykseen tahi osoitelappuun merkittävä, paitsi lähettäjän ja vastaanottajan nimi ja osoite, myös ilmoitus siitä, mitä tarvikkeita lähetys sisältää. Mitään virallista kuljetustodistusta ei siis ole välttämättömästi tarpeen hankkia eikä esittää. Kuljetustarkkailua suoritettaessa ei tämän vuoksi siis, mikäli on kysymys edellä selostetun yleisen kuljetus-

säännöstelyn alaisista tarvikkeista, itse tarkastustilaisuudessa useinkaan voida päätellä onko tarvikkeiden kuljetus ollut määräysten mukainen vaiko ei.

Sen sijaan kuljetuslupajärjestelmän mukaan vaaditaan tarvikkeiden kuljettamiseen tahi kuljetettavaksi jättämiseen, eräitä poikkeuksia lukuunottamatta, kansanhuoltolautakunnan tai muun viranomaisen antama kuljetuslupa tai muu vastaava todiste. Kansanhuoltolautakunta antaa kuljetuslupan KH-lomakkeella N:o E 116.

Kuljetuslupasäännöstelyn alaisia ovat seuraavat tarvikkeet:

1. *pito- ja teuraseläimet, liha ja lihajalosteet*; eläinten osalta lupa tarvitaan nautaeläinten, sikojen, lampaiden ja vuohien, muttei hevosten kuljettamiseen; lihan suhteen lupa on välttämätön kaikkea säännöstelyn alaista lihaa, siis myös hevosen ja hirvenlihaa sekä säännöstelyn alaisia elimiä ja lihajalosteita kuljettaessa;

2. *ravintorasvat*; ravintorasvoja ovat voi ja juusto sekä margariinivalmisteet ja niiden tuotantoon soveltuvat kasvirasvat;

3. *ruokarasvat*; ruokarasvoja ovat ihmisravinnoksi kelpaavat eläinrasvat, kuten laardi, paistinrasva ja muut teuras-tettaessa ruhosta eroitettut rasvat; niiksi ei kuitenkaan lueta hykeenrasvaa (eikä maidosta valmistettuja eläinrasvoja);

Myöskin *teknillisten rasvojen* kuljetukseen tarvitaan kuljetuslupa, mutta sen antaa vain kansanhuoltoministeriö;

4. *suolakala*; kaikenlaisen suolatun kalan kuljettamiseen ja kuljetettavaksi antamiseen edellä mainitussa suolakalan kuljetuspäätöksessä lueteltujen kuntien alueella tai niiden alueelle vaaditaan kuljetuslupa, samoin tarvitaan kuljetuslupa suolakalan kuljetettavaksi antamiseen ja ottamiseen päätöksessä luetelluissa ja niiden välillä olevissa rautatieliikennepaikoissa tai näihin liikennepaikkoihin;

5. *marjat*; *luonnonvaraisina* kasvaneiden puolukoiden, mustikoiden, karpaloiden ja suomuurainten kuljettaminen yli

50 kilon erissä on kuljetussäännöstelyn alainen;

6. *peruna*; perunan kuljetus on kuljetussäännöstelyn alainen lokakuun 17 päivän 1944 ja kesäkuun 30 päivän 1945 välisenä aikana.

Kuljetuslupan korvaa ostokuitti, ostolupa, lähetysilmoitus, lähetysmääräys, kuormakirja tai puolustuslaitoksen antama kuljetustodistus seuraavissa tapauksissa:

Teuras- ja pitoeläinten kuljetuksessa:

1. ostokuitin (KH-lomake N:o E 36) tai pitoeläimen ostoluvan (KH-lomake N:o E 43) C kappale.

Lihan kuljetuksessa:

1. kuormakirja, jos lihan keskusliike tai hankintaliike on lähettäjänä.

2. ostokuitin (KH-lomake N:o E 36) C kappale.

Ravintorasvojen kuljetuksessa:

1. kuormakirja, jos meijeri, margariinitehdas, säilyke- tai kuivamaidon tuotantolaitos, keskusliike, juustotukkuliike taikka ravintorasvojen tukku- tai vähittäiskauppaa harjoittava liike on lähettäjänä.

Ruokarasvan ja teknillisen rasvan kuljetuksessa:

1. kuormakirja, jos lihan keskusliike tai hankintaliike, ravintorasvojen kauppaa harjoittava tukku- tai vähittäisliike, luu- tai margariinitehdas, kalanjalostuslaitos taikka öljynpuristamo on lähettäjänä;

2. ostokuitin (KH-lomake N:o E 36) C kappale.

Suolakalan kuljetuksessa:

1. kuormakirja, jos kalan keskusliike tai hankintaliike tai jakelutukkuliike lähettää suolakalaa muutoin kuin rautateitse siinä kunnassa, jossa sen varasto tai myymälä sijaitsee, tai sellaiseen kuntaan rajoittuvassa kunnassa;

2. ostokuitin (KH-lomake N:o J 151) C kappale tai puolustuslaitoksen antama kuljetustodistus.

Marjojen kuljetuksessa:

1. lähetysilmoitus, jos marjojen kauppaa harjoittava keskus-, tukku- tai keräilyliike on lähettäjänä.

Perunan kuljetuksessa:

1. lähetysmääräys (KH-lomake N:o J 284), jos perunan kauppaa harjoittava keskusliike on lähettäjä.

Kuormakirjaan ja lähetyssilmoitukseen tulee edellä mainituissa tapauksissa olla merkittynä, ravintorasvojen ja rasva-ainesten osalta nimenomaan painettuna tai leimasinta käyttäen, lähettäjän nimi ja niistä tulee ilmetä vastaanottaja, lähetyspäivä ja lähetysten sisältö, sekä suolakalaan nähden vielä mistä ja mihin tavara lähetetään.

Kuljetuslupa ei ole tarpeen:

1. kaadetun hirven tai sen lihan kuljettamiseen tai kuljetettavaksi antamiseen kaatamispaikalta myyntipaikalle;

2. jos liha- tai lihajaloste-erä on hankittu ostoluvan ostokuponkia vastaan ja kuljettavalla tai lähetysten mukana on ostolupa, josta on irroitettu kuljetettavaa erää vastaavat ostokuponkit;

3. jos karjanhaltija kuljettaa valmista maansa kotivoita saman kansanhuoltolautakunnan alueella olevaan meijeriin tai kotivoin kauppaa harjoittavaan liikkeeseen;

4. jos karjan haltija toimittaa piiritöimiston antaman määräyksen nojalla kotivoita ravintorasvojen vähittäiskauppaa harjoittavalle liikkeelle tai muulle vastaanottajalle, mikäli kuljettajalla on mukanaan tai lähetystä seuraa sanottu määräys tai sen jäljennös;

5. takavarikosta kulutusta varten vapautuneen lihan, ravintorasvan, ruokarasvan, suolakalan ja perunan kuljetukseen tai kuljetettavaksi antamiseen:

a) jos henkilön mukanaan kuljettaman erän on katsottava olevan kuljettajalle tarpeen kohtuullisena matkaeväänä; lihan osalta määrä saa olla enintään $\frac{1}{2}$ kiloa kutakin matkustavaa henkilöä kohden ja perunan osalta 20 kiloa;

b) jos kuljettavalla on mukanaan tai lähetystä seuraa ostokortteja, joista on irroitettu kuljetettavaa erää vastaavat kuponkit;

c) jos erän omistaja muuttaa vakinai-

sen asuntonsa, tällöinkin perunaa rautateitse kuljetettaessa pitää olla kuljetuslupa;

d) jos kuljetettava ravintorasvaerä on säännöstelymääräyksiä noudattaen luovutettu meijeristä sen palveluksessa olevan henkilön ruokakunnan jäsenelle tai meijeriin maitoa toimittavalle karjan haltijalle ja kuljetus tapahtuu meijerin kansanhuoltolautakunnan alueella, tai kuljettajalla on mukanaan meijerin luovutuksesta antama todiste;

e) niissä tapauksissa, jotka mainitaan valtioneuvoston yleisistä kansanhuoltoa koskevista säännöstelymääräyksistä 24. 4. 1942 antaman päätöksen 31 §:n 2 momentissa (ulkomaiset pakettilähetykset) ja 32 §:n 2 momentissa (omista osuuksista säästettyjen kansanhuoltolautakunnan avulla luovutettujen pienien tarvike-erien kuljettaminen ja kuljetettavaksi antaminen).

6. Jos kalastaja kuljettaa pyytämäänsä ja suolaamansa kalan paikallisen hankintaliikkeen tai ostoasiamiehen varastoon;

7. Jos henkilö kuljettaa asuinkuntansa ulkopuolella suolakalaa enintään kilon ja asuinkunnassaan enintään 3 kiloa suolakalaa tai jos kala on 3 kiloa painavampi tällaisen kalan;

8. Jos perunan kuljetus tapahtuu samassa kunnassa tai kaupunki- tai kauppalakunnasta siihen rajoittuvaan kuntaan;

9. Jos perunan lähettäjä tai vastaanottajana on puolustuslaitos.

10. Jos keräilyliikkeen puolesta liikkeelle tulevia marjoja kuljettavalla on hallussaan marjatoimikunnan antama keräilyliikkeen hyväksymistä koskeva todistus.

Kuljetusluvan tai sitä korvaavan todistuksen on säännönmukaisesti seurattava itse tavaraa. Tässä suhteessa on tehtävä ero toiselta puolen varsinaisen kuljetusluvan ja toiselta puolen sitä korvaavan todistuksen välillä. Kuljetuslupa nähden riittää, että se tavarat lähetysasemalla esitetään leimattavaksi asianomaiselle vi-

ranomaiselle, joka samalla tekee esittämisestä merkinnän kuljetuskirjoihin, minkä jälkeen hän luovuttaa kuljetuslupan takaisin lähettäjälle, joka voi sitten halutulla tavalla toimittaa sen tavarat vastaanottajalle. Tavallisimmin kuljetuslupa kuitenkin leimaamisen jälkeen lähetysasemalla liitetään kuljetuskirjoihin. Mikäli henkilö mukanaan kuljettaa täydellisen kuljetussäännöstelyn alaista tavaraa hänen on tietysti pidettävä kuljetuslupa hallussaan. Niissä tapauksissa taas, joissa kuljetuslupan korvaa ostokuitti, ostolupa, lähetysilmoitus, lähetysmääräys tai kuormakirja tulee tällaisen todistuksen aina olla kuljetajana toimivalla henkilöllä mukanaan tai seurata lähetystä.

Kuljetuksen tapahtuessa rautateitse rahti-, pika-, paketti- tai kiitotavarana kuljetuslupa tai sitä vastaava todistus on aina esitettävä lähetysasemalla leimaamista varten, minkä jälkeen lupa joko liitetään kuljetuskirjoihin, tai annetaan takai-

sin lähettäjälle sen jälkeen kun esittämisestä on tehty merkintä kuljetuskirjoihin. Jos taas kuljetus tapahtuu matkatavarana, on kuljetuslupa esitettävä lähetysasemalla leimaamista varten.

Lähetämisen tapahtuessa postitse on kuljetuslupa tai todistus esitettävä lähetyspaikkakunnan postitoimipaikassa, jossa sen esittämisestä tehdään merkintä sekä osoitekorttiin että postipakettiin. Niinkuin edellä on mainittu ei kuljetuslupaa tarvita, jos lähetysten mukana seuraa ostokortteja, joista on irroitettu kuljetettavaa erää vastaavat ostokortin kupongit.

Mikäli taas kuljettaminen toimitetaan vesi- tai maanteitse on, joko vastaavasti sovellettava mitä rautatiekuljetuksesta matkatavaraa lukuunottamatta on määrätty, taikka sitten tulee kuljetuslupan tai todistuksen olla kuljetajana toimivan henkilön hallussa tai k.o. tavaraa sisältävässä kääreessä.

Osastopäällikkö Reino Pelttari.

Osastosihteeri B. J. Silvennoinen.

Helsinki 1945.

Kauppalehti Oy:n Kirjapaino.